

Broń i energetyka – podstawa pragmatycznej współpracy Moskwy i Delhi

Witold Rodkiewicz

Podczas wizyty Władimira Putina w Indiach 15–16 października podpisano szereg dokumentów o współpracy wojskowo-technicznej i energetycznej. Dwa porozumienia międzyrządowe przewidują zakup przez Indie czterech fregat projektu 11356 oraz czterech dywizjonów rakiet przeciwlotniczych S-400, a na mocy porozumienia między Rosoboroneksportem i koncernem Wiertoloty Rossii oraz indyjskim koncernem HAL ma powstać wspólna spółka dla produkcji w Indiach śmigłowców Ka-226T. Wartość porozumień jest oceniana na 6–9 mld USD. W sferze energetycznej konsorcjum, w którego skład wchodzi Rosneft', nabyło indyjską spółkę naftową Essar Oil, dysponującą m.in. drugą co do wielkości rafinerią w Indiach. Ponadto Rosneft' zawarła porozumienie z indyjskim państwowym koncernem ONGC Videsh o sprzedaży 11% w rosyjskiej spółce naftowej Wankorneft'.

Komentarz

- Strategiczne partnerstwo Rosji i Indii opiera się na współpracy w dwóch dziedzinach: wojskowo-technicznej i energetycznej. W tej pierwszej Rosja występuje jako dostawca broni i technologii wojskowych dla Delhi, w drugiej Indie występują jako inwestor w wydobywczy sektor energetyczny Rosji oraz jako importer LNG i przyszły importer ropy naftowej. Partnerstwu temu brakuje jednak szerszych podstaw ekonomicznych (obroty handlowe między obu krajami spadły z 11 mld USD w 2012 roku do 7,8 mld w 2015, przy czym rosyjski eksport skurczył się do 2,2 mld USD). Jednocześnie między partnerami rosną rozbieżności na tle stosunku do Chin (Moskwa stawia na politykę zbliżenia z Pekinem i zaostrezenie konfliktu z Waszyngtonem, Indie – na równoważenie Chin poprzez zbliżenie z Waszyngtonem).
- Chociaż współpraca wojskowo-techniczna między Rosją a Indiami pozostaje intensywna, to widoczne są w niej dwie nowe tendencje. Rosja straciła pozycję dominującego dostawcy: jej udział w indyjskim imporcie broni spadł z 75% w latach 2004–2013 do 30–40% w latach 2014–2015. W 2014 roku pierwsze miejsce wśród eksporterów na rynku indyjskim zajęły Stany Zjednoczone. Ponadto Rosja musi godzić się na żądania indyjskiego partnera dotyczące przekazywania technologii i lokalizacji produkcji w Indiach. Odzwierciedleniem tej tendencji jest podpisanie porozumienia przewidującego wyprodukowanie części (140 z 200) zamówionych śmigłowców i fregat (dwie z czterech)

w Indiach.

- W sferze energetycznej porozumienia stanowią kontynuację transakcji zawartych w tym roku między Rosnieftią a koncernami indyjskimi. W konsekwencji udział ONGC Videsh Limited w Wankornefti (Wankor jest jednym z największych złóż naftowo-gazowych w Rosji) wzrośnie do 49,9%. Nabycie przez konsorcjum z udziałem Rosniefti Essar Oil jest zamknięciem transakcji obejmującej podpisany w lipcu 2015 roku 10-letni kontrakt na dostawę 10 mln t ropy rocznie. Intensyfikacja współpracy energetycznej jest konsekwencją, z jednej strony, dążenia Rosji do umocnienia swojej pozycji na rynkach azjatyckich oraz dywersyfikacji źródeł zagranicznych inwestycji w wydobycie surowców energetycznych, a z drugiej zainteresowania Indii dywersyfikacją źródeł dostaw ropy i gazu oraz ograniczeniem obecności inwestorów chińskich w rosyjskim sektorze energetycznym.